

سوال‌ات امتحان درس علوم و فنون	پایه ورشته: دهم انسانی	مدیریت آموزش و پرورش آران و بییدگل دبیرستان شهید شمس الدینی	نمره با عدد:	مهر مدرسه
تاریخ امتحان: ۹۹/۱۰/۹	مدت امتحان: ۸۰ دقیقه	ساعت شروع: ۱۰ صبح	نمره با حروف	
نام و نام خانوادگی:	نام پدر:	نام کلاس: دهم انسانی - معارف	مصحح:	
نام دبیر: خانم نوروزی	امتحانات پایانی نوبت دی ماه	سوالات در ۴ صفحه	امضا و تاریخ	

بارم	صفحه اول
	<p>الف) زبان فارسی (۴ مره)</p> <p>۱- کلمات مناسب پر کنید.</p>
۱	<p>الف) آثاریه جای مانده فارسی نامه‌ها ی شاهان هخامنشی به خط نوشته شده است.</p> <p>ب) رایج ترین انواع شعر در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم « حماسی » ، و « غنایی » بود.</p> <p>پ) پس از شناسایی مناسب با حال و هوای اثر خواندن اتفاق می افتد.</p> <p>ت) پیش از اسلام زبان در شمال و شمال شرقی ایران متداول شد.</p>
.۱۷۵	<p>۲- درستی و نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید.</p> <p>الف) قرن چهارم دوره طلایی همراه با شکوفایی روح ایرانی بود که با دانشمند بزرگی چون ابن سینا شروع شد و باشاعر بی نظیری مانند فردوسی ادامه یافت.</p> <p>ب) ادبیات تعلیمی با دوشاعر مشهور ، رودکی و شهید بلخی قوت و استحکام یافت .</p> <p>ج) در نثر عهد سامانی آوردن اصطلاحات علمی و اشعار و امثال رایج بود.</p>
.۱۵	<p>۳- « فارسی میانه » نام دیگر چه زبانی است ؟ علت نام گذاری چیست؟</p>
.۱۵	<p>۴- عوامل رشد و گسترش زبان و ادب فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم را بنویسید. (دو مورد)</p>
.۱۵	<p>۵- برای درک ارتباط طولی و فهم محتوای یک سروده چه روشی مناسب است؟</p>
.۱۵	<p>۶- دو ویژگی از ویژگی های شعر فارسی در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم را بنویسید.</p>
.۱۲۵	<p>۷- نام کتابی که در عهد سامانی در مورد تاریخ گذشته ایران نوشته شد چه بود؟</p>
	<p>ب) موسیقی (۶ مره)</p>
.۱۵	<p>۸- شاعر چگونه از زبان برای انتقال عاطفه خود به دیگران کمک می گیرد؟</p>
.۱۵	<p>۹- آیا وزن در شعر جنبه تزئینی دارد؟ توضیح دهید.</p>

۱۰- برای واژه ی « چراغان » یک واژه هم وزن بنویسید.

۱۵.

۱۱- علامت هجاهای کدام بیت ، چهاربار (- U -) است؟ آن رابه هجاهای تشکیل دهنده تجزیه کنید؛ سپس هرهاراباعلامت خالص آن بنویسید.

۱۵.

الف- مرنجان دلم را که این مرغ وحشی زبامی که برخاست ، مشکل نشید

ب- گرجان عاشق دم زند آتش دراین عالم زند وین عالم بی اصل را ، چون ذره ها برهم زند

۱

۱۲- تعداد هجاها و واج های تشکیل دهنده کلمات زیررا بنویسید.

الف - محدث ب) آزاد

۵.

۱۳- حرف « و » و حرف « ی » در چند واژه ی زیر مصوت بلند محسوب می شود؟ مشخص کنید.

دود- نوزاد - میدان- روشن-ایراد- نیزه

۱

۱۴- هریک از اشعار زیررا از دید آهنگ و موسیقی و حس و حال فضای شعری بررسی کنید.

الف- به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهنین شد سپهرآبنوس

ب- بزین درد ، خون گریست سپهر و ستاره هم خون گشت ، قلب لعل و دل سنگ خاره هم

۱۵.

۱۵- هجاهای بیت زیررا جداجدا بنویسید سپس درزیرهرهجا نشانه خاص آن را بگذارید.

هر دم از این باغ بری می رسد تازه تر از تازه تری می رسد

زیبایی‌تاسی (۶مره)

۱۷۵.

در بیت های زیر نمونه های واج آرای و واژه آرای را بیابید.

الف- گوشه گرفتم زخلق وفایده ای نیست گوشه ی چشمت بلای گوشه نشین است

ب- اگر جگ خواهی و خون ریختن براین گونه سختی برآویختن

ج- دلت به وصل گل ای بلبل صبا خوش باد که در چمن همه گلبانگ عاشقانه توست

۱۵.

۱۷- در کدام بیت « واج آرای » محسوس تر است ؟ چرا؟

الف- غلام نرگس مست تو تاج داران اند خراب باده لعل تو هشیاران اند

ب- لبخند تو خلاصه خوبی هاست لختی بخند خنده گل زیباست

.۱۵	۱۸- آیامی توان جمله « کتابی که در آن داد سخن توان داد » را نمونه مناسبی برای آرایه تکرار دانست؟ چرا؟
۱/۲۵	۱۹- سجع را در نمونه های زیر بیابید و نوع هر سجع را بنویسید. الف- فلان را کرم بی شمار است و هنری حساب ب- زان طره پریچ و خم سهل است اگر بنیم ستم از بند و زنجیرش چه غم هر کس که عیاری کند
۱.۲۵	۲۰- باتوجه به متن زیر به پرسش ها پاسخ دهید. « منت خدای را عز ووجل که طاعتش موجب قربت است و به شکراندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می رود ممد حیات است و چون برمی آید مفرح ذات ؛ پس در هر نفسی دو نعمت موجود است و بر هر نعمتی شکر واجب .» الف- یک نمونه سجع مطرف بیابید. ب- واژه های و در ایجاد سجع متوازی مؤثر بوده اند. ج- با آنکه واژه های مشخص شده در پایان دو جمله قرار گرفته اند ، چرا ارکان سجع محسوب نمی شوند؟
.۱۵	۲۱- در هر یک از ابیات زیر توجه شاعره کدام آرایه های لفظی در ایجاد موسیقی و زیبایی لفظی مؤثر بوده است؟ الف- ستون کرد چپ راو خم کرد راست خروش از خم چرخ چاچی بخاست ب- از درد سخن گفتن و از درد شنیدن بامردم بی درد ندانی که چه دردی است
.۱۵	۲۲- دو واژه بنویسید که با کلمه ی « عزیز » سجع متوازن داشته باشد.
.۱۵	۲۳- آنچه در آرایه ی تکرار اهمیت دارد جنبه و سخن است نه شکل نوشتاری واژگان .
.۱۲۵	۲۴- عواملی که موسیقی لفظی را پدید می آورند ، چه می نامند؟
	 میل سرور (۴مهره)
۱/۵	تن زیر را بخوانید و در مورد هر یک از قلمروهای زبانی ، ادبی و فکری دو ویژگی بنویسید. « من دنیا را بدان چاه پرافت ، مانند کردم و موشان سپید و سیاه و مداوت ایشان بر بریدن شاخ ها بر شب و روز ، و آن چهار مار را به طبایع که عماد خلقت آدمی است و چشیدن شهد و شیرینی آن را مانند کردم به لذات این جهانی که فایده آن ، اندک ورنج آن ، بسیار است .»
	- قلمرو زبانی: ۱- -۲
	- قلمرو ادبی: ۱- -۲
	- قلمرو فکری: ۱- -۲
.۱۷۵	۲۶- نمونه ی زیر را از نظر ویژگی های قلمرو ادبی بررسی کنید. (سه مورد) « ای فرزند ، دخل ، آب روان است و عیش ، آسیاب گردان. یعنی خرج فراوان کردن ، مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد. اگر باران به کوهستان نبارد به سالی دجله گردد خشک رودی»

۲۷- باتوجه به سروده زیره پرسش ها پاسخ دهید.

به دام افتاد روباهی سحرگاه به روبه بازی اندیشید درراه
که گرسیاد بیندهم چنینم دهدحالی به گازر پوستینم
الف) درهنگام خواندن این شعر، ازچه لحنی باید استفاده کنیم؟
ب) برای قلمرو زبانی، دوویژگی بنویسید.

۲۸- درشعرزیرآرایه های ادبی را شناسایی کنید. (چهار مورد)

هرکه زین گلشن، لبی خندان ترازگل بایدش خاطری فارغ زعالم چون توکل بایدش
صبربرجورفلک کن تا برآبی روسفید دانه چون درآسیا افتدتحمل بایدش
قطره ی آبی که دارد درنظرگوهرفشدن ازکنارابر، تا دریا تنزل بایدش

دیناه حق موفقی باتید

